

UDK 811.163.4'37(497.16)

Izvorni naučni rad

Miomir ABOVIĆ (Tivat)

Fakultet za crnogorski jezik i književnost – Cetinje

abovicmiomir@t-com.me

**OD GLUMIŠTA I SPINOVANJA JAVNOSTI DO NEKIH
POSTUPAKA U STRUKTURIRANJU KLAUZA –
PUT OD ODSUSTVA SMISLA ZA JEZIČKU KREACIJU DO JEZIKA
KAO INSTRUMENTA PRIKRIVANJA I OBEZLIČAVANJA**

U radu ćemo se pozabaviti tvorbena-estetskom validnošću lekseme **glumište**, smisljenošću kolokacije **spinovati javnost** i jednim tipom deagentizovane klauze česte u novinarskom stilu. Pokušaćemo dokazati, u prva dva slučaja, lingvističko-normativnu neodrživost lekseme **glumište** i kolokacije **spinovati javnost**, koja se javlja kao posljedica kombinovanja inkompatibilnih jezičkih jedinica, a u slučaju deagentizovane klauze uticaj šireg vanlingvističkog konteksta na oblikovanje jedne jezičke konstrukcije.

Ključne riječi: *leksema, tvorba riječi, sufiks, kolokacija, klauza, semantička uloga*

Mehanizmi i modeli putem kojih nastaju nove lekseme i spojevi leksema dio su jezičkog sistema ili jezičke kompetencije (već u zavisnosti od stručnog nazivlja pojedinih lingvističkih teorija); oni su imanentni svakom (normalnom) govorniku određenog jezika. Kreacija pojedinih konkretnih leksema, kolokacija i jezičkih konstrukcija već je rezultat inventivnosti i umješnosti pojedinačnih govornika, a prihvatanje/neprihvatanje istih od strane date jezičke zajednice ili pojedinih društvenih slojeva rezultat nivoa ukupne obrazovanosti i svijesti pripadnika datog društva. U ovom radu obratićemo pažnju na neke, u našoj jezičkoj zajednici veoma prihvaćene, a u najmanju ruku neuspjele proizvode jezičke kreacije na različitim lingvističkim razinama. Takođe ćemo ukazati i na jedan primjer prefinjenog smisla za kombinovanje jezičkih jedinica.

Prvi slučaj koji ćemo pomenuti odnosi se na područje tvorbe riječi, preciznije na imenicu **glumište**, veoma frekventnu u jezičkoj upotrebi. *Rečnik srpskog jezika (RSJ)* bilježi ovu imenicu u značenju „pozorište, kazalište; pozornica, scena“ (RSJ, 2007: 203). U razgovornom jeziku, prije svega pod

uticajem medija, ova leksema je, međutim, dobila još jedan denotat – „glumci određene sredine (zemlje, grada itd.)“. Da bi se razumjelo zašto baš ovu imenicu uzimamo kao jedan od primjera loše jezičke kreacije, treba poći od samog formanta kojim je građena, tj. od sufiksa –**īšte**, te njegove primarne funkcije. Ivan Klajn u svojoj *Tvorbi reči u srpskom jeziku*, unekoliko protivurječeći samom sebi, govoreći o ovom sufiksu utvrđuje da je –**īšte** „i u starijem i u novijem jeziku veoma produktivan sufiks, koji dolazi sa imeničkim i glagolskim osnovama, a ima nekoliko bitno različitih značenja“ (Klajn, 2003: 125). Međutim, u nastavku izlaganja o ovom sufiksu Klajn ne navodi ta „bitno različita značenja“, nego, nasuprot tome, utvrđuje da „izvedenice od imeničkih osnova znače pre svega mesto“ (Klajn, 2003: 125), a takođe i da „izvedenice od glagolskih osnova po pravilu znače mesto gde se odvija radnja: boravište, svratište, konačište, noćište, prenoćište, odmorište, st(j)ecište...“ (Klajn, 2003: 126). Treba reći da među ostalim imenicama sa značenjem mjesta na kojem se odvija radnja izvedenim sufiksom –**īšte** od glagolskih osnova Klajn navodi i imenicu **glumište** (Klajn, 2003: 126). I Stjepan Babić u svojoj *Tvorbi riječi u hrvatskom književnom jeziku* konstatuje da „izvedenice sa sufiksom –**īšte** izvedene od imenica najčešće označuju mjesto gdje što jest ili je bilo ili gdje se što radi s onim što znači osnovna imenica“ (Babić, 1991: 139). Dalje navodi da se „značenje izvedenica sa sufiksom –**īšte** od glagola može najčešće opisati preoblikom gl.+ **īšte** → mjesto gdje se **pz** (prezent, M. A.), boravište → mjesto gdje se boravi“ (Babić, 1991: 140) te da „izvedenice od imeničkih i glagolskih osnova u prvom redu označuju otvoren prostor pa neke imaju i izrazitu oprečnu tvorenicu sa značenjem zatvorenoga prostora, npr. strelišće-streljana... Zatvoren prostor te izvedenice označuju samo sekundarno kao sirotište, prenoćište, spremište, svratište...“ (Babić, 1991: 141). Oba pomenuta lingvisti slažu se u tome da se ovim sufiksom grade gotovo isključivo imenice sa značenjem mjesta, od imeničkih i glagolskih osnova, čemu Babić dodaje i konstataciju da su u pitanju pretežno tvorenice koje označavaju otvoren prostor. Ako bacimo pogled na imeničke tvorenice sa značenjem mjesta izvedene sufiksom –**īšte** od glagola (pored maloprije navedenih, još i **sklonište, pribježište, stovarište, spremište, nalazište, pristanište, lovište, sidrište, ložište, stanište, pojište** itd.), možemo konstatovati da su u pitanju imenice tvorene od glagola koji denotiraju na radnje, nazovimo ih tako uslovno, prozaičnog karaktera. Za razliku od navedenih glagola (i imenica mjesnog značenja izvedenih od njih sufiksom –**īšte**) denotat glagola **glumiti** je radnja čija je bitna karakteristika uključenost (i onog koji je izvodi, i onih koji ga gledaju) duhovne komponente čovjekovog bića; dakle, u pitanju je radnja koja predstavlja duhovnu djelatnost i odražava duhovne potrebe čovjeka. A glagoli koji denotiraju na određenu radnju čija je ključna značenjska komponenta

„uključenost duha“ svakako nijesu pogodna tvorbena osnova za tvorbu imenica prostornog značenja, tj. imenica koje denotiraju na prostor namijenjen vršenju onoga što znači glagol od kojih su izvedene. Dok je tvorba imenica prostornog značenja sufiksom **-ište** od glagola vršenje čijih radnji ne podrazumijeva angažovanje i uključenje razine duha sasvim uobičajena i ne rezultira negativnim utiskom, tvorba istih imenica datim sufiksom od glagola za vršenje čijih radnji je bitno angažovanje duhovne komponente potpuno je neprihvatljiva; čak poprima i parodijski prizvuk. Dovoljno bi bilo, u svrhu dokaza za rečeno, sufiksom **-ište** kreirati, od glagolskih osnova koje denotiraju na procese i na radnje intelektualnog karaktera, imenice koje aktualno ne postoje u govoru, ali tvorbeni model sasvim omogućava njihovu realizaciju, baš kao što je aktualizovana i imenica **glumište**. Takve bi imenice bile, npr. ***mislište** u značenju „Akademija (nauka i umjetnosti)“, ***pjevalište** u značenju „opera“ itd. Iz navedene eksplikacije je jasno zašto imenicu **glumište** nije uputno upotrebljavati u značenju „pozorište, pozornica, scena“. Sa druge strane, imenica **glumište** nije prihvatljiva ni kada su njen denotat „glumci određene klase“. Razlog za tu neprihvatljivost u ovom slučaju je funkcionalno-značenjska vrijednost sufiksa **-ište**, tj. njegova prevashodna i gotovo unificirana funkcija izvođenja imenica sa značenjem mjesta. Izvoditi imenicu sa značenjem ljudskih bića određene kategorije sufiksom čija je dominantna funkcija tvorba imenica sa značenjem mjesta neminovno dovodi do interakcije dvaju oponentnih sfera – jedne čija je dominantna sema + živo, i druge čija je dominantna sema – živo. Preciznije rečeno, sufiks **-ište** u imenicu **glumište**, čiji je denotat skup ljudskih bića određene kategorije, svojim funkcionalnim usmjerenjem unosi semu – živo, te na taj način imenicu koja denotira na živa bića na izvjestan način prevodi u sferu neživo; to jest, u konačnici dobijamo leksičku izvedenicu koja u sebi inkorporira seme koje se međusobno isključuju, a to opet rezultira njenom rogozatnošću na planu izraza. Rezimirajući razmatranje o imenici **glumište**, možemo zaključiti sljedeće – njenu upotrebu u oba značenja diskvalifikuju razlozi sistemске prirode – u značenju „pozorište, teatar, scena“ upotrebu ove imenice diskvalifikuje značenje glagolskih osnova od kojih se sufiksom **-ište** tvore imenice prostornog značenja, a koje u najvećem broju denotiraju na radnje prozaičnog karaktera, radnje koje ne podrazumijevaju uključenje viših razina svijesti; u drugom slučaju, u značenju „glumci određene sredine“ upotrebu ove imenice diskvalifikuje dominantno funkcionalno usmjerenje sufiksa **-ište**, koji u značenjsku strukturu imenice čiji su denotat ljudska (i živa) bića određene kategorije unosi značenje neživosti.

Sljedeća konstrukcija kojom ćemo se pozabaviti u ovom radu je glagolska sintagma, kolokacija **spinovati javnost**, česta, prije svega, u političkom diskursu. Da bismo objasnili u čemu se krije neprihvatljivost (i rogozatnost)

pomenute sintagme, moramo se, prije svega, vratiti na definiciju samih pojmova kolociranja i kolokacije. „Kolociranje je udruživanje dvehu leksema prema gramatičkim, semantičkim i stilskim zakonitostima jezika radi ostvarivanja određene sadržine u okvirima rečenice kao celovite sintaksičke i komunikacijske celine“ (Stojičić, 2010: 35). Kolokaciju određujemo kao „proziran sintagmatski spoj dvehu leksema u doslovnom ili prenesenom značenju, obrazovan prema morfosintaktičkim principima i semantičkom potencijalu jezika, kao i zahtevima konkretnog jezičkog i vanjezičkog konteksta, čija se sadržina zasniva na značenjskim međuvezama kolokata, i koji se s određenom učestalošću ostvaruje ili s određenom očekivanošću može ostvariti u upotrebi jezika“ (Stojičić, 2010: 38). Kod obrazovanja sintagme **spinovati javnost** zadovoljeni su morfosintaktički principi, ali je sporno zadovoljenje semantičkih, a pogotovo stilskih zakonitosti datog jezika. Glagol **spin** u engleskom jeziku znači „vrtjeti, zavrtjeti, rotirati“ (Benson, 1993: 597) pa bi doslovno značenje sintagme bilo „zavrtjeti javnost“. Ovom sintagmom, kao što je poznato, njeni potencijalni korisnici na metaforičan način žele saopštiti da neko pokušava uticati na javnost kako bi je oblikovao po njegovoj želji i volji. Sa semantičko-stilskog aspekta, međutim, navedena kolokacija potpuno je neprihvatljiva. Najprije, glagol **zavrtjeti** kao svoj objekat zahtijeva neki konkretan predmet, a ne apstraktni entitet; metaforička proširenja u rezultatu kojih bi objekat radnje denotirane ovim glagolom bio i apstraktni entitet su, naravno, moguća (npr. „zavrtjeti nekom pamet“). Tu, međutim, dolazimo do prepreka stilske prirode; kolokacija glagola **zavrtjeti** i leksema **javnost**, čak i u metaforičkom smislu, nije sretno rješenje zbog sema „+ širina“ i „+ veličina“, koje su integralni dio značenjske strukture leksema **javnost** (*Rečnik srpskog jezika* leksemu **javnost** određuje kao „svet, javno mnjenje, društvo“ (RSJ, 2007: 498). Zavrtjeti nešto što na bilo koji način podrazumijeva širinu i veličinu nije u saglasnosti sa objektivnim zakonitostima svijeta te se može reći da je sintagma **spinovati javnost** unekoliko besmislena. Moguće je da je ova sintagma nastala elizijom – **spinovati** informaciju (informacije) da bi se oblikovala javnost. Elizija je inače česta pojava u ostvaraju jezika, ali u ovom slučaju njen proizvod (ukoliko je, naravno, **spinovati javnost** nastalo na taj način) je, u semantičko-stilskom pogledu, jedna neprihvatljiva kolokacija.

Treća pojava koja će biti predmet pažnje tiče se rečenica tipa: **Iz Glavnog grada** juče nijesu potvrdili, ali ni demantovali da je pomenuta četvorka dobila stan. (*Vijesti*, 28. 12. 2013, 38); **U lokalnoj upravi** u Pljevljima smatraju da paralelno sa radovima na izgradnji drugog bloka Termoelektrane treba početi poslove na toplifikaciji grada. (*Vijesti*, 28. 12. 2013, 37); **Iz Srbi jagasa** poručuju da je preseljenje još uvek samo ideja... (*Njuz Danas*, 16. 11. 2013, 1); **Iz Opštine** su im odgovorili da izgradnja puta nije predviđena

budžetom...(*Monitor*, 11. 10. 2013, 36); **Iz Pokreta za promjene** su saopštili da je Mugoša odbornici Bošnjak (...) izrekao „tihu prijetnju“...(*Monitor*, 11. 10. 2013, 7); **U lokalnoj upravi** kažu da građani mogu prije nego što im se dostavi zaključak o prinudnoj naplati da dug otplate u 12 rata (*Vijesti*, 12. 9. 2015, 29); **Iz koalicije Zdravo Berane** kažu da je prethodna lokalna vlast krajnje neodgovorno tretirala stvarne potrebe lokalnog stanovništva...(*Dan*, 22. 8. 2015, 5). Rečenice ovog tipa vezane su prije svega za novinarski stil; veoma često ih nalazimo u raznotematskim člancima. Na prvi pogled reklo bi se da je u pitanju jedan od uobičajenih modela strukturiranja klauza u B/CG/H/S jeziku, način strukturiranja klauze koji nije vrijedan posebne naučne pažnje. Stvar, međutim, ne stoji tako. Naime, detaljnija sintaktičko-semantička analiza ovih rečenica otkriva jedan zanimljiv postupak, a taj postupak, opet, po našem mišljenju, ukazuje na neke karakteristične crte odnosa i stanja u određenom društvu. Da bismo ukazali na suštinu pojave o kojoj govorimo, pažnju prije svega moramo posvetiti strukturi proste rečenice. Govoreći o hijerarhijskoj strukturi klauze, Van Valin u svojoj studiji utvrđuje da je ona „based on two fundamental contrasts: between the predicate and non predicating elements, between arguments and non arguments, on the other, i.e. between those NPs and adpositional phrases which are arguments of the predicate and those which are not. These contrasts are found in all languages, regardless of whether they are configurational or non-configurational, head marking or dependent-marking, free-word-order or fixed word-order. On this view, the primary constituent units of the clause are the nucleus, which contains the predicate (usually a verb), the „core“, which contains the nucleus and the arguments of the predicate, and a „periphery“, which subsumes non-arguments of the predicate, e.g. setting locative and temporal phrases“ (Van Valin, 2005: 4). Pored teorije o slojevitoj strukturi rečenice, za razumijevanje primjera koje smo naveli bitno je i lingvističko učenje o takozvanim semantičkim ulogama. Ovđe ne možemo detaljno ulaziti (a nema ni potrebe za tim) u detaljnu eksplikaciju ovog učenja (koje ima dugi istorijat i mnogo varijacija); daćemo samo najbitnije naznake. Ruski sintaktičar Я. Г. Тестелец kaže da „под типичней ролью... имеется в виду типичное часто повторяющееся семантическое отношение партиципанта по отношению к глаголу“ (Тестелец, 2001: 207). On, npr., izdvaja devet najbitnijih semantičkih uloga: **agens** – živi inicijator radnje koji je kontroliše (sposoban je po svojoj volji da je počne i prekine); **pacijens** – participant koji je više od ostalih involviran u radnju i koji u njenom hodu trpi najbitnije izmjene u poređenju sa drugim participantima; **benefaktiv (recipijent)** – uobičajeno živi učesnik situacije čiji su interesi na neki način dotaknuti u procesu njenog ostvarenja i koji je na njegovu korist ili štetu; **eksprijenser** – primalac informacije uz glagole opažanja ili nosilac

spontanog osjećanja; **stimulus** – izvor informacije uz glagole čulnog opažanja ili izvor spontanog preživljavanja; **instrument** – neživi objekat pomoću kojeg se ostvaruje radnja, ali koji sam ne trpi izmjene pri njenom ostvarenju; **adresat** – primalac saopštenja uz glagole govorenja; **izvor** – mjesto iz kojeg polazi kretanje; **cilj** – mjesto u koje je kretanje upravljeno (Тестелец, 2001: 213–214). Polazeći od ova dva lingvistička učenja, možemo preciznije odrediti u čemu je sintaktičko-semantička specifičnost ovih klauza. S obzirom na Van Valinove poglede na hijerarhijsku strukturu klauze, posmatrane prijedložno-padežne konstrukcije možemo odrediti kao periferiju navedenih klauza; sa druge strane, s aspekta učenja o semantičkim ulogama posmatrane prijedložno-padežne konstrukcije možemo svrstati u konstrukcije koje u navedenim klauzama imaju semantičku ulogu izvora. Sintaktičko-semantički lik ovih klauza zapravo oblikuju dva postupka – prvo, zamjena semantičke uloge agensa semantičkom ulogom izvora, i, potom, a što se javlja kao posljedica toga, isticanje i dolazak elemenata klauzalne periferije u prvi plan. S obzirom na ova dva elementa (zamjenu semantičke uloge agensa semantičkom ulogom izvora, sa jedne strane, i isticanje i dolazak u prvi plan elemenata klauzalne periferije sa druge) ove klauze mogli bismo nazvati i **deagentizovanim klauzama**, kod kojih su u njihov prvi plan istaknuti elementi klauzalne periferije. Ovako strukturirane klauze otkrivaju, međutim, jednu činjenicu od opštijeg značaja i, rekli bismo, jednu dublju istinu o kolektivitetu čiji jezički izraz sadrži upotrebu ovakvih klauza. Naime, ne samo što se u ovim klauzama izbjegava pomenuti konkretno lice koje saopštava određenu informaciju ili koje je nosilac nekog misaonog procesa nego i institucija kao cjelina u okviru koje to lice djeluje gubi status agensa i biva ostvarena u klauzi „tek“ kao izvor od kojeg informisanje ili neki misaoni proces potiču. Drugim riječima, postupak depersonalizacije i „degradacije“ je dvostruk – konkretno lice od kojeg potiče informacija ili koje je nosilac misaonog procesa najprije je supstituisano institucijom u okviru koje to lice djeluje, a onda i pojam koji referiše na određenu instituciju sintaktičko-semantički „regredira“ od agensa u izvor iz kojeg informacija (ili neki misaoni proces) potiču. Pitanje koje se ovde postavlja je sljedeće – da li bismo na osnovu upotrebe ovako strukturiranih klauza kao stabilizovanog i široko rasprostranjenog modela mogli donositi neke zaključke opštije prirode od onih koji su vezani isključivo za sintaktičko-semantičku analizu ovih klauza? Preciznije – da li sintaktičko-semantička struktura ovih klauza odražava uticaj društva i određenih odnosa i zakonitosti u društvu na ljudske individue, što zatim utiče i na jezički izraz, naročito na karakteristike određenog funkcionalnog stila (tj. novinarskog)? Dalekosežnih i nedvosmišljenih zaključaka u ovom pravcu treba se čuvati. Mora se, međutim, konstatovati da u ovdašnjem društvu (kako crnogorskom tako i zapadnobalkanskom

uopšte) postoji duga tradicija totalitarizma, nedemokratije i neslobode. Kad je u pitanju javni govor i iskaz o nekoj iole delikatnijoj i značajnijoj temi, takva duga tradicija neslobode generirala je, prirodno, strah od mogućih posljedica javno izgovorene riječi. Strah od mogućih loših posljedica javno saopštene riječi o nekoj društveno bitnoj temi, posljedica kako za onoga ko govori ili piše o toj temi, tako i za one koji su kao akteri obuhvaćeni temom o kojoj se govori ili piše, razvijen u određenom društvu u dugom vremenskom periodu, nužno se morao reflektovati i na jezički izraz. U konkretnom slučaju koji smo upravo opisali inhibicije uzrokovane strahom od snošenja mogućih loših posljedica po neku individuu ili individue, po našem mišljenju, svakako su jedan od bitnih faktora koji utiče na jezičku strukturaciju deagentizovanih klauza. A pošto se društveno bitne i delikatne (često i opasne) teme tretiraju prije svega u jeziku dnevne štampe i nedjeljnika, onda nije čudo što je upravo novinarski stil centralni rezervoar klauza u kojima se ime konkretnog lica od kojeg potiče neka informacija ili koje je nosilac procesa mišljenja najprije prikriva institucijom u okviru koje to lice djeluje, a onda i značaj same institucije na neki način umanjuje i marginalizuje.

Navedimo, na kraju, i jedan primjer jezičke kreacije suprotan primjerima koje smo dosad pominjali i opisivali u ovom radu – primjer sjajnog smisla za kombinovanje jezičkih jedinica potekao iz uma i pera velikog pisca: Čime će biti počašćen, zavisilo je jedino od **mrzostaja** logorske mizantropije (B. Pekić, *Zlatno runo*, knjiga 3, 82). Leksema **mrzostaj** je odličan primjer kreacije složenice-neologizma u cilju izvlačenja maksimalnog semantičkog potencijala iz sastavnica te složenice i kumulacije značenja u složenici. U pitanju je tvorbeni model koji se upotrebljava za kreaciju složenih imenica sa imenicom u prvom dijelu; preciznije, imeničko-glagolskih složenica sa nultim sufiksom koje denotiraju na određenu mjeru, vremenski period (vodostaj, lovostaj, suncostaj). Analogijom prema imenici **vodostaj**, koja denotira na određenu mjeru u vanjskom svijetu, Pekić stvara imenicu-neologizam **mrzostaj**, koja denotira na stepen određene emocije, tj. na stanje u nutrini čovjekove ličnosti. Visoka razina piščeve jezičke invencije ogleda se u sposobnosti da se uoči postojeći model građenja imenice koja denotira na mjeru u jednoj sferi (vanjskom svijetu), i da se onda taj model iskoristi i primijeni u tvorbi imenice koja denotira na mjeru vezanu za sasvim drugu sferu (unutar-nji, duševni svijet čovjeka). Transferom određene pojave iz vanjskog svijeta u sferu čovjekovog unutarnjeg bića stvara se kompleksna i upečatljiva slika – čitalac ima osjećaj da emocija mržnje u ljudima raste i opada kao voda u rijeci. Ovđe valja uočiti i razliku u odnosu na imenicu **glumište**; dok je kod imenice **glumište**, u oba njena značenja, napravljen, u semantičko-stilskom smislu, potpuno pogrešan izbor i spoj osnove i tvorbenog formanta, kod ime-

nice **mrzostaj** izbor i spoj dvije tvorbene osnove rezultirali su složenicom bogate i razgranate semantike.

Rezimirajući, mogli bismo donekle problematizovati jedno od ključnih stajališta moderne lingvistike – postavku, naime, da jezikoslovci treba da opisuju jezik, a ne da propisuju oblike i konstrukcije koji su „pravilni“ i stigmatizuju one koji su „nepravilni“. Ta postavka promatrano u globalu nije sporna; primarni zadatak svakog lingviste nesumnjivo jest prije svega deskripcija određenih jezičkih fakata i njihova eksplanacija. To, međutim, ne znači da sasvim treba izgubiti iz vida i zaboraviti preskriptivnu dimenziju rada na jeziku. Bitno je, međutim, da taj preskriptivizam bude utemeljen na pouzdanim i neoborivim lingvističkim argumentima, a ne, kako je to često bivalo u istoriji lingvistike, na ličnim utiscima i jezičkom ukusu ovog ili onog jezikoslovca. Pogotovo je bitno da se raspravlja i piše o brojnim leksemama i konstrukcijama koje u ovom trenutku ulaze u jezičku upotrebu. Jer, mnoge od tih leksema i konstrukcija su realno nakaradne i neprihvatljive, a njihovo zaživljavanje u jezičkoj upotrebi moguće je spriječiti isključivo kvalitetnom i na pouzdanim dokazima utemeljenoj lingvističkoj analizi.

Izvori

- *Vijesti*, dnevne novine iz Podgorice
- *Dan*, dnevne novine iz Podgorice
- *Danas*, dnevne novine iz Beograda
- *Monitor*, nedjeljnik iz Podgorice
- Pekić, Borislav, *Zlatno runo*, knjiga 3, Dereta, Beograd, 2005.

Literatura

- Babić, Stjepan. *Tvorba riječi u hrvatskom književnom jeziku*. Zagreb: HAZU, Nakladni zavod Globus, 1991.
- Van Valin Jr., Robert. *Exploring the Syntax-Semantics Interface*. Cambridge: Cambridge University Press, 2005.
- Klajn, Ivan. *Tvorba reči u savremenom srpskom jeziku – drugi deo: sufiksacija i konverzija*. Beograd: Institut za srpski jezik SANU, Matica srpska, 2003.
- Stojičić, Violeta. *Teorija kolokacija*. Beograd: Zadužbina Andrejević, 2010.
- Тестелец, Я.Г. *Введение в общий синтаксис*. Москва: Российский государственный гуманитарный университет, 2001.

Rječnici

- Benson, Morton. *Englesko-srpskohrvatski rečnik*. Beograd: Prosveta, 1993.
- *Rečnik srpskoga jezika*. Novi Sad: Matica srpska, 2007.

Miomir ABOVIĆ

FROM *GLUMIŠTE* AND SPINNING THE PUBLIC TO PROCEDURES IN STRUCTURING CLAUSES – ROAD FROM LACK OF SENSE FOR LINGUISTIC CREATION TO LANGUAGE AS AN INSTRUMENT OF CONCEALING

In this paper, the author addresses the formational-aesthetic validity of lexeme *glumište*, meaningfulness of collocation **spinning the public** and a type of clause with no grammatical agent, common in journalistic style. An attempt is made to prove, in the first two cases, the lack of linguistic-normative sustainability of lexeme *glumište* and collocation spinning the public, which occurs as a result of combining incompatible linguistic units. In the case of a clause with no grammatical agent, the author recognizes influence of extra-linguistic context on the formation of a linguistic structure.

Key words: *lexeme, word formation, suffix, collocation, clause, semantic role*